Cuvânt-înainte

Tema conferinței ICONN 6 din 2023 a fost *(In)corectitudine în onomastică* și comportă o dublă semnificație. Pe de o parte, trimite cu gândul la reconsiderarea unor teorii denominative, a unor etimologii și ipoteze mai vechi, care, pe măsura trecerii timpului, s-au dovedit depășite și necesită corecturi sau îmbunătățiri. Pe de altă parte, conceptul de *(In)corectitudine în onomastică* se asociază cu cel de corectitudine/incorectitudine în politică. Subiectul, promovat ideologic, este cât se poate de actual și contribuie la redefinirea unor fenomene sociale, nu în ultimă instanță, a unor cuvinte/nume, a unor evenimente istorice, a unor denumiri geografice ș.a., întrucât viziunea contemporană are noi perspective, grila hermeneutică și sensibilitățile recente punând în prim-plan altfel de valori.

Exemple elocvente abundă în toate compartimentele onomasticii:

• în antroponimie, există nume damnate, a căror tabuizare este consfințită legislativ în diferite țări (numele Hitler, Ben Laden); poreclele confirmă realitatea mai sus-menționată;

• în toponimie, pornind de la dihotomia corect/incorect, s-au schimbat nume de țări (Olanda, Macedonia de Nord), nume de locuri (nume engleze au fost înlocuite cu nume aborigene în Australia, Noua Zeelandă), nume de localități (din cauze sociopolitice, rasiale, religioase, economice, legate de tabuuri), nume de străzi, nume de instituții, firme etc.

• în literatură, numele unor scriitori au ajuns să fie reprobate (în SUA s-a cerut scoaterea operei lui Shakespeare din manuale), așa cum titlurile unor cărți au devenit indezirabile (în 2020, James Prichard, strănepotul autoarei britanice Agatha Christie, a anunțat că, în Franța, volumul *Dix petits nègres/10 negri mititei* își va schimba numele, din cauza conotațiilor rasiste ale acestui titlu; vezi, de exemplu, https://www.rtl.fr/culture/arts-spectacles/dix-petits-negres-le-best-seller-d-agatha-christie-debaptise–7800747182).

• în ergonimie, dacă denumirile etnice pentru pandemii/boli (*gripa spaniolă*) erau firești, în zilele noastre nu se mai acceptă (v. *Covid–19*, nu *gripa chinezească*, *virusul chinezesc*, *noul virus chinezesc*, *coronavirusul chinezesc* sau *virusul/gripa Wuhan*).

Schimbările de nume datorate corectitudinii politice abundă în Occident, în special în America de Nord și în Europa de Vest, considerându-se a fi modalitatea potrivită pentru a îndrepta nedreptăți care au dăinuit de secole. În același timp, în Europa de Est, mulți intelectuali tratează cu ironie „noua religie" a corectitudinii politice, considerând-o un flagel conformist, plin de șabloane vinovate și lașe, un „cretinism" sau „covid al creierului". Pornind de la o astfel de dihotomie, actualitatea subiectului *(In)corectitudine în onomastică* se păstrează atâta timp cât va exista dorința de a rescrie istoria, geografia, literatura, fără a ține cont de contextul sociopolitic diferit de la o epocă la alta.

Interesul cercetătorilor din întreaga lume pentru tema în cauză este cuantificabil în numărul mare de participanți (106), proveniți din 22 de țări: Austria (Fiorenza Fischer, Peter Handler, Hans Mrak, Martina Ritter, Brigitte Seidler, Holger Wochele), Brazilia (Eduardo Tadeu Roque Amaral), Bulgaria (Vanya Ivanova, Veronika Kelbecheva, Gergana Petkova, Maya Vlahova-Angelova), Canada (Aurélie Beaupré, Sylvain Beaupré), Cehia (Žaneta Dvořáková, Tereza Slaměníková, Veronika Štěpánová, Pavel Štěpán, David Uher, Martina Zirhutová), Elveția (Frédéric Giraut), Estonia (Marit Alas, Tiina Laansalu, Fred Puss), Franța (Marcienne Martin), Germania (Oleksandra Kuzmenko), Ghana (Mavis Afra Addo, Yaw Sekyi-Baidoo), Italia (Davide Astori, Pietro Celo, Piero Renato Costa León, Giulia Guzzo, Domenico Giuseppe Muscianisi, Elena Papa, Marie Antoinette Rieger, Alda Rossebastiano, Silvia Corino Rovano), Japonia (Emma Tămâianu-Morita), Lituania (Rita Baranauskienė, Ilona Mickienė), Marea Britanie (Ephraim Nissan), Polonia (Henryk Duszyński-Karabasz, Artur Gałkowski, Justyna B. Walkowiak), Portugalia (Agostinho Salgueiro), România (Anita Andreica, Minodora Barbul, Florina-Maria Băcilă, Cristian Bodor, Ioana Bud, Alina Bugheșiu, Daniela Butnaru, Adrian Chircu, Rozalia Colciar, Codruța Cozma, Mihaela Cozma, Ioana David, Diana-Maria Dimirache (Rist), Daiana Felecan, Oliviu Felecan, Raluca Giurgiulescu, Rebeca-Ioana Gîț (Petruș), Simona Goicu-Cealmof, Octavian Gordon, Alexandra Sorina Iliescu, Ionuța Ilieș, Silvia Iluț, Gabriela-Sînziana Ioaneș, Denisa-Alexandra Ionescu, George Dan Istrate, Mariana Istrate, Bianca-Daniela Kopoșciuc (Pop), Dumitru Loșonți, Margareta Manu Magda, Adelina Emilia Mihali, Valeriu-Nicolae Nichitean, Marcela-Cristina Oțoiu, Ana-Maria Prisacaru, Ioan-Nicolae Pop, Maria-Nicoleta Pop, Delia-Anamaria Răchișan, Csilla Ruff, Adriana Stoichițoiu Ichim, Tünde Emese Șterța, Luminița Todea, Ruxandra-Victorița Ursa (Hădărău-Ursa)), Rusia (Anna Tsepkova), SUA (Grant W. Smith), Turcia (Yekta Demirtaş, Muhammed Furkan Ataç), Ucraina (Olena Karpenko, Halyna Matsyuk, Valeriia Neklesova), Ungaria (Andrea Bölcskei, Tamás Farkas, János N. Fodor, Erzsébet Győrffy, Kitti Hauber, Evelin Mozga, Róbert Kenyhercz, Éva Kovács, Katalin Reszegi, Mariann Slíz, Melinda Szőke, Dávid Wendl), Zimbabwe (Kudzai Cathrine Bingisai).

În urma procesului de evaluare double blind peer review, majoritatea lucrărilor (71) susținute în secțiunile conferinței au fost acceptate spre publicare, fiind reunite, în cartea de față, în patru mari capitole, relativ bine echilibrate ca număr de studii: *(In) corectitudine în antroponimie* (18 lucrări), *(In)corectitudine în toponimie* (14 studii), *(In) corectitudine în numele din spațiul public* (21 de articole), *Teorie onomastică. Traductologie, Onomastică literară și Cinema/jocuri video* (18 lucrări). În cadrul acestora, succesiunea studiilor (31 în limba engleză, 28 redactate în română, 5 în italiană, 4 în germană, 3 în franceză) s-a făcut în conformitate cu criteriul alfabetic al numelor autorilor.

13 decembrie 2024
Baia Mare

Oliviu Felecan & Alina Bugheșiu